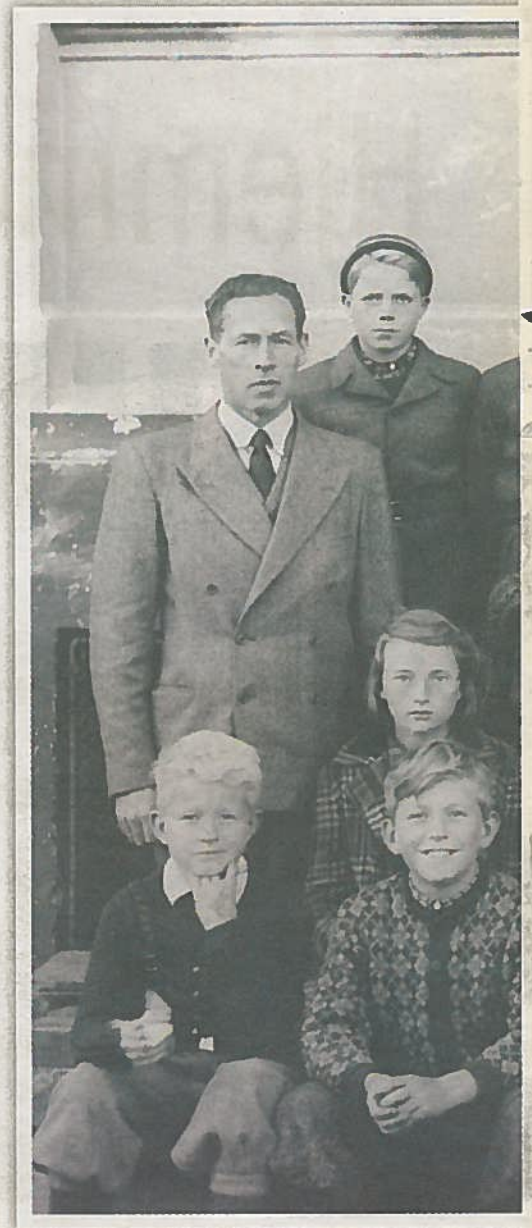

Byskolen 1950

Vi begynte på Byskolen i 1943 og sluttet i 1950. Jeg kan huske at vi under krigen måtte bytte skole flere ganger, vi var henvist til Sande skole et par ganger, på Virik var vi også.

Den 18. august 1950 begynte disse småjentene på Byskolen: fra venstre foran med sløyfe: Bjørg Synnøve Feen, Iren Thorvaldsen, Ragnhild Hansen, Brit Petersen, Anne Gro Thorstensen. Bak fra venstre: Ida Marie Reppesgård, Kari Gro Auli, Kari Marianne Paulsen, Kari Havnås, Turid Lucie Hoffstad, Kirsten-Mari Helene Eriksen, Hilde Joelson, Anne Helene Mathiesen, Inger Helene Wike, Kari Elizabeth Eskedal, Wenke Sommerhaug Gulbrandsen, Liv Næss, Kari Thøversen, Sissel Jacobsen, Ruth Helene Nilsen, Inger Heimdal, Ada Clason, lærer Liv Naper.

FOTO: LEIF JOELSON

TEKST: ARNE FEVANG

Vår lærer fra fjerde klasse var Reidar Guren, en utrolig flott lærer. Under tiden har vi hatt flere klassejubileer, det er jo veldig artig å treffe gamle skolekamerater igjen. Jeg kan også huske de fleste av lærerne, Ole Fastvold i sang, nåde den som ikke fulgte med i sangtimen, han var utrolig streng. Drivdal i sløyd også av den gamle skolen, streng men rettferdig. Reidar Jensen hadde vi i en periode i regning, han var læreren alle ønsket seg. Han hadde et stort opphav av historier så hans regnetime startet alltid med en historie, han var også ansvarlig for skolehagen som den gang lå der som «Fugleredet» Røde Kors sin arbeidsstue ligger nå. Peten Ytterbø hadde vi i engelsk.

Det som var litt spesielt med vår klasse når det gjaldt guttene, var at vi var den første klassen i landet som hadde

skolekjøkken. Det var Anna Sellereite som var lærer, siden fikk vi Else Kjernes. I de første årene hadde vi Anna Botne som klasseforstander, jeg kan også huske en meget bestemt og streng lærer fra den tiden. Det var frøken Miøen. Vår bestyrer var Svend Antonisen.

I de siste krigsårene var helsesøster Tony Preede på skolen et par ganger i uka med tran til oss – for en tran! Det smakte edder og galle, men ned måtte den! Jeg ser det ennå for meg der vi sto på rad og rekke foran kateteret. Krigstrana hadde hun på en klar brennevinsflaske som var både fettete og seig, inneholdet var til dels grumsete og hadde en ekkel gulbrun farge. Den dag i dag tar jeg ikke tran! En annen opplevelse som jeg husker med gru, var når «tannlegedama» som vi kalte henne, kom inn i klasserommet. Da var det stor spenning. Hun ropte opp med skjelvende

lys stemme den eleven som skulle til tannlege Krogstad, den gangen var det jo ikke vannkjølte tannbor så behandlingen kunne til tider være meget smertefull. Det var noen av elevene som slapp unna. Foreldre med god råd sendte sine barn til private tannleger. Etter syv år i barneskolen var det flere som gikk over på det vi kalte for middelskolen. Andre igjen tok seg gjerne jobb som visergutter. Selv kan jeg huske at jeg hadde jobb som visergutt hos Jernvarehandler A. Bjune på Torvet, lønna var 25 kroner i uka! Jobben besto av å bringe varer rundt om til forskjellige kunder. Noe jeg husker spesielt, var at da varene kom til forretningen så var disse vanligvis emballert i store trekasser. Når varene var pakket ut skulle disse kassene returneres. Da var det fram med drakjerra og sette kursen mot jernbanestasjonen.

Andre igjen begynte på Yrkeskolen og

noen kom i håndverkerlære. Det er stort sett blitt «folk» av oss også etter årene på Byskolen.

Vi hadde en utrolig fin barndom med mange forskjellige aktiviteter. Skolebanen i badeparken (den lå der det nå er forskjellig lekeapparater for barna) var et yndet sted for oss gutter. Når leksene var unnagjort dro vi dit for å spille fotball. Vi avtalte kamper mot andre lag fra området. Et lag med det snodige navnet ØL fra Grønli var bestandig artig å møte til dyst. Vårt lag het Sprint fra Hjertnes. Fart Lasken husker jeg også. Vi hadde ingen dommer så dette med mål og diverse avgjørelser måtte vi, til mange store diskusjoner, ta selv. Vi ble stort sett enige. Drakter hadde vi selvfølgelig ikke. Noen spilte med beksømstøvler, enkelte hadde også fotballstøvler med knotter som var festet til sålen med små spikere. Rett ved siden av skolebanen lå

FØR OG NÅ

Avgangsklassen på Byskolen i 1950. Første rekke fra venstre: Erik Saugestad, Helge Rønning, Ragnar Moe, Reidar Feen, Arne Fevang, Kjell Kristensen. Andre rekke: Ellen Bertling Hansen, Gerd Kristoffersen, Randi Holand, Turid Brix Kristiansen, Bjørg Gilbu, Aud Myhre. Tredje rekke: Leif Holand, Leif Jørgensen, Unni Beck Pettersen, Anne Lise Ringdal, Rikard Buer, Ole Bjørn Solli. Fjerde rekke: Kjell Thorstensen, Bjørn Havnås, Erling Thorstensen, Kjell Kaupang, Oddvar Godberg, Eivind Rølli og Per Gulliksen. Ytterst til venstre vår lærer Reidar Guren. Jentene har sine pikenavn.

FOTO: ARNE FEVANGS ALBUM

Folkets Hus, der holdt avisa Vestfold Fremtid til, så når kampene var over, var det rett inn dit, svette og møkkete som vi var, for å fortelle resultatet. Så var spenningen stor dagen etter; kom resultatet i avisa med hvem som hadde scoret målene. På sommeren var vi mye på Stub og badet. Der var det også svømmeskole hvor mange lærte seg å svømme under lærer Berge fra Haukerød.

Vintrene synes jeg bestandig var veldig snørike. Stedet var da Hjertnesskogen, hvor vi arrangerte hopprenn i de to bakkene som var der den gangen.

Langrennskonkurranser hadde vi også. Jeg kan ikke huske om vi hadde noen form for premier, men noen av oss førte fullstendige resultatlister som ble satt opp i klasserommet, og disse ble revidert etter

hver konkurranse.

Nå i godt voksen alder er jeg i Hjertnesskogen flere ganger om året, og det er litt spesielt å rusle rundt der og tenke på alle disse flotte stundene vi hadde der som barn. Skøytebane lagde vi også selv. Jeg har ikke tall på alle vannbøttene vi bar for å få til skøytebanen. Og igjen var det resultatlister i klasserommet.

Jeg tror vi hadde det så mye bedre da enn barna har i dag. Det kom muligens av at vi var med på å ordnet alt selv.

Unneberg

TEKST: HARALD FEVANG

FOTO: INA KIERSTINE MARUM OLSEN OG POLITIARKIVET

Klokken 15.20 fredag 2. august 1946 kom et Fairchild skolefly lavt over Råstad, retning syd.

På Unneberg sto gårdbruker Løve på jordet og fulgte med. Han registrerte at flyet gikk svært lavt og at motoren fusket før det nødlandet på jordet hans. Landingen så ut til å gå svært bra, men så traff flyet et skille mellom to jorder. Understellet ble revet av og propellen fliset opp, før de to flyverne kunne krabbe

uskadet ut. Begge ble deretter tatt hånd om på gården Dverdal, der de raskt satte seg i forbindelse med sine foresatte på Kjevik Flypass på Lista. Dette skjedde jo åtte år før Torp flyplass hadde ferdig sin landingsstripe.

Tre dager etter dette meddelte Sandefjords Blad at flyet ble hentet av en «rusk» av en lastebil som brakte flyet tilbake til Kjevik.

Dagens bilde viser stedet på Unneberg der flyet nødlandet. Bildet er tatt fra syd. Gården til venstre ble kalt for Løve-gården, og bebos i dag av familien Stillerud. Åsryggene i bakgrunnen er Hjertås og Storås. Rett til høyre for flyet, men utenfor bildet ligger Dverdalsåsen.

Nattpotte

Saker og ting som setter minnene i sving

TEKST OG FOTO: BJØRN KVARENES

I «de gode gamle dager», før boligene fikk

innlagt vann og avløp, var folk henvist til en eller annen form for utedo når de skulle gjøre sitt fornødne. På landet var dette mest vanlig i forbindelse med fjøset, og i byene måtte man ned i uthus - gjerne på gårdsplassen - for å finne et såkalt «lokum». Ofte var dette et godt stykke unna oppholdsrommene, og ikke minst fra soveværelsene, noe som kunne by på atskillige utfordringer, ikke minst vinterstid. Og da forstår vi at et såkalt nattmøbel eller en nattpotte var godt å ha for hånden når behovene ble påtrengede.

Nattpottene skulle, som alle bruksgjenstander, være funksjonelle, og i tillegg vakre å se på, der de sto diskret plassert under sengene.

De finnes i dag som samleobjekter, med ulik dekor og «kaliber». De som her er avbildet stammer fra Egersund, Villeroy & Boch (Tyskland) og Gustafsberg (Sverige), og varierer i størrelse fra 18 cm i diameter til 23 cm. Med andre ord, litt for enhver bak...

M.T. Sandefjord

TEKST: RAGNAR IVERSEN

FOTO: PRIVAT

Bygget i 1950 for Haldor Viriks rederi i Sandefjord som den gang hadde sin base nederst i Dølebakken.

I 1953 mønstret en salonggutt ved navn Thor Haldorsen om bord. Han ble der i hele 26 måneder og mønstret til sist av

som lettmatros. I samme tiden var Abraham Riis der som 1. styrmann, han ble senere kaptein etter Birger Christensen. Andre lokale mannskaper var Arthur Follvik, Erling Hansen og Otto Haugen.

I juni 1957 reddet skipet syv amerikanske militærflygere som hadde måttet nødlande i havet nær Azorene. Flyet fløt fremdeles da skipet ankom, og ved hjelp av «Sandefjords» egne livbåter viser vårt bilde fra den gang at flygerne ble reddet.

I 1964 kommer Reidar Ottesen om bord som dekksgutt.

Siden skipet var ganske smalt, kunne det hente og bringe last langt opp i Mississippi ved Baton Rouge og til Gent langt inne i Belgia. Lasten var ofte matfett og grundige tanksjauer gjorde at det ble mye overtid.

Skipet skiftet navn til «Anco Sailor» i 1964, men ble solgt til utlandet to år senere.

MINNER FRA NÆR FORTID

SANDEFJORD
LOKALHISTORISKE SENTER
på Pubkestad gard

Har du bidrag til denne siden?

Levér det i avisresepsjonen mrk. Lokalhistorisk senter. Bilder merkes med hvem, hva, hvor, når og helst med en liten beskrivelse. Husk navn og adr. på utlåner. Har du elektronisk stoff, send det til: lokalhistorie@sb.no

Sandefjord Lokalhistoriske senter info-gruppe:

består av redigerer Harald Fevang og medarbeiderne, Kirsten Wang Henriksen, Otto Ågesen, Roger Davidsen, Ragnar Iversen, Tore Sandberg, Bjørn Hoelseth, Dag Ingemar Børresen, Sven Erik Lund, Gro Midttun og Bjørn Marum Olsen. Kontaktperson: Sven Erik Lund, tlf. 928 27 154 - sv-er-lu@online.no